

Брюксел, 13.11.2017г.
COM(2017) 667 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Постигане на просперитет чрез търговия и инвестиции
Актуализиране на Съвместната стратегия на ЕС за подпомагане на търговията от
2007 г.**

ПОСТИГАНЕ НА ПРОСПЕРИТЕТ ЧРЕЗ ТЪРГОВИЯ И ИНВЕСТИЦИИ
АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СЪВМЕСТНАТА СТРАТЕГИЯ НА ЕС ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА
ТЪРГОВИЯТА ОТ 2007 Г.

1 ВЪВЕДЕНИЕ

Помощта за търговията представлява подкрепа, предоставяна за подпомагане на усилията на държавите партньори да развият икономически капацитет и да увеличат търговията си като средство за растеж и намаляване на бедността. Тази концепция беше въведена от Световната търговска организация (СТО) през 2005 г. и оттогава помощта се превърна в утвърден работен процес в сътрудничеството за развитие в подкрепа на развиващите се страни при възползването им от предимствата на търговията. Помощта за търговията обхваща широк кръг от области, включително изготвяне на търговска политика, разпоредби и стандарти в областта на търговията, икономическа инфраструктура (например енергетика, транспорт и телекомуникации) и изграждане на производствен капацитет в ориентирани към износа сектори като селското стопанство, рибарството и производството¹.

В отговор до СТО ЕС формулира през 2007 г. своята стратегия за подпомагане на търговията² „Засилване на подкрепата на ЕС за свързаните с търговията нужди в развиващите се страни“ като съвместен отговор на ЕС и държавите членки за подпомагане на развиващите се страни, особено най-слабо развитите страни, да се интегрират в глобалната система за търговия, основана на правила, и да използват по-ефективно търговията за стимулиране на растежа и намаляване на бедността.

За десет години икономическите реалности претърпяха значителни промени с разрастването на все по-сложни световни вериги за създаване на стойност. Политическият контекст също се промени съществено — както глобално, особено с Програмата за устойчиво развитие до 2030 г.³, така и на равнище ЕС с Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на ЕС⁴, новия Европейски консенсус за развитие⁵ и Стратегията за търговия с всички⁶.

¹ Обхватът на помощта за търговията включва близо 100 целеви кода на Комитета за подпомагане на развитието (КПР) на ОИСР. Целевият код представлява 5-цифрен код, използван за записване на информация за целта (сектора) на отделните дейности за помощ. Целевите кодове определят конкретната област от икономическата или социалната структура на получателя, която трансферът има за цел да насърчи. (<http://www.oecd.org/dac/aft/aid-for-trade/statisticalqueries.htm>).

² Заклучения на Съвета 14470/07 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/november/tradoc_141470.pdf). COM(2007) 163 окончателен.

³ Резолюция, приета от Общото събрание на 25 септември 2015 г.: Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development („Да преобразим света: програмата за устойчиво развитие до 2030 г.“) (<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>).

⁴ http://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_review_web.pdf.

⁵ COM(2016) 740 final.

⁶ COM (2015) 497 final „Търговията — за всички. Към една по-отговорна търговска и инвестиционна политика“; вж. също така доклада за напредъка при изпълнението му — COM (2017) 491 final.

Целта на настоящото съобщение е да се актуализира съществуващата стратегия за подпомагане на търговията с оглед на тези развития. В него се предлага насочен към резултатите и интегриран подход към подпомагането и инвестициите в търговията, като максимално се използва широкият набор от налични инструменти на политиката на ЕС за увеличаване на цялостното им въздействие върху растежа и намаляването на бедността. Акцентът е върху създаването на повече и по-добри работни места, както и върху страните в най-голяма нужда, по-специално най-слабо развитите страни.

2 Помощта на ЕС за търговията през последните 10 години

През последните десет години ЕС и неговите държави членки се утвърдиха като най-големите доставчици на помощ за търговията в света, осигурявайки една трета от общия размер на подпомагането в световен мащаб⁷. Като цяло помощта на ЕС за търговски ангажименти се е увеличила с над 85 % между 2007 г. и 2015 г., достигайки 96,79 млрд. евро. Само през 2015 г. ангажиментите възлизат на рекордните 13,16 млрд. евро. Важен елемент от концепцията за помощта за търговията е свързаната с търговията помощ⁸, чиято цел от 2 млрд. евро беше постигната през 2008 г., две години предсрочно. До 2015 г. годишният размер достигна значителните 2,8 млрд. евро, а общата сума, предоставена през периода 2007—2015 г., достигна 21,5 млрд. евро. От тази обща сума 37 % бяха предоставени на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ). Подкрепата за най-слабо развитите страни се запази стабилна като абсолютна стойност, достигайки почти 18 млрд. евро за периода 2007—2015 г. (19 % от общата помощ на ЕС за търговията), но намаля като относителна стойност, тъй като общата помощ на ЕС за търговията се увеличи.

От качествена гледна точка свързаната с търговията помощ на ЕС постигна значителни резултати в повечето приоритетни области. В най-слабо развитите страни и там, където средата е нестабилна, помощта често успя да стабилизира или дори да увеличи обемите на търговията⁹. Помощта на ЕС за търговията постигна положителни резултати и чрез по-мащабни регионални или тематични многогодишни инициативи, като например подкрепата на ЕС за капацитета на държавите от АКТБ за интегриране в многостранната система за търговия и за подготвянето на споразумения за икономическо партньорство¹⁰.

⁷ 253 млрд. евро помощ за търговията по света през периода 2007—2014 г. (ЕС 33 %, Япония 19 %, САЩ 10 %). Източник: годишни доклади за мониторинг на помощта на ЕС за търговията.

⁸ Свързаната с търговията помощ съответства на основните търговски въпроси и включва следните категории целеви кодове на КПП на ОИСР: Търговска политика и регулиране (331xx, с изключение на 33150) и Развитие на търговията (240xx, 25010, 311xx, 312xx, 313xx, 321xx, 322xx, 323xx, 33210, всички с маркер за развитие на търговията).

⁹ Стратегическа оценка на свързаната с търговията помощ на ЕС за трети страни, основана на извадка от 23 държави и пет регионални организации, https://ec.europa.eu/europeaid/strategic-evaluation-eu-trade-related-assistance-third-countries-2004-2010_en.

¹⁰ Окончателна оценка на основните програми за подпомагане на търговията ЕС — АКТБ (2015 г.), включително: „Интегриране в многостранната система за търговия и подпомагане на интегрираната рамка“, „Инструмент за изграждане на институционален търговски капацитет на държавите от АКТБ (Trade.Com)“, „Изграждане на капацитет в подкрепа на подготвянето на споразумения за икономическо

В същото време помощта за търговията имаше само ограничен успех в насърчаването и разнообразяването на търговията за най-бедните държави и там, където обстановката е нестабилна. Независимо от значителната подкрепа и безмитния достъп до пазара на ЕС за почти всички свои продукти¹¹ най-слабо развитите страни и тези, в които обстановката е нестабилна, остават в периферията на световната икономика¹². Делът на най-слабо развитите страни в производството, възлизащ на 12 % през 2015 г., все още е доста под средните 20 % в развиващите се страни. Търговският дефицит при стоките и услугите в най-слабо развитите страни се увеличи значително между 2006 г. и 2015 г. — от 7,3 млрд. на 104,2 млрд. щатски долара, а делът на най-слабо развитите страни в световния износ през 2015 г. все още беше под 1 %, докато тези страни съставляват 12,8 % от световното население.

3 ПРОМЕНЯЩ СЕ СВЕТОВЕН ИКОНОМИЧЕСКИ И ПОЛИТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ

Глобализацията на икономическите дейности не е ново явление, но двигателите за нея и тенденциите на развитие се променят бързо¹³.

Една от ключовите тенденции е нарастването на световните и регионалните вериги за създаване на стойност, като международните производствени мрежи се основават все повече на междуфирмена и вътрешнофирмена търговия. Налице е нарастващо значение на услугите в международната търговия, а цифровизацията придава нови форми на световната икономика, много от които все още предстои да бъдат открити. Незначителното участие на много развиващи се страни в глобалните вериги за създаване на стойност и цифровизацията обаче продължава да бъде голямо предизвикателство. Индустриализацията, производителността и разнообразяването на икономиките на много развиващи се страни остават ограничени, тъй като те продължават да са зависими от нископлатения труд, износа на стоки и първичното производство от нисък клас. Това налага значителни реформи и инвестиции, за които официалните финансови потоци няма да бъдат достатъчни.

Политическият контекст също се промени. **Програмата за действие от Адис Абеба**¹⁴, приета през 2015 г., разглежда необходимите средства за изпълнението на **Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие**, приета скоро след това. И двете програми

партньорство“. https://europa.eu/capacity4dev/public-priv_sector-trade-regio_int/document/trade-assistance-through-multiple-partnerships-findings-evaluation-three-eu-funded-trade-as.

¹¹ ЕС е най-важният пазар за износ на стоки от най-слабо развитите страни с 25,1 % от световния им износ през 2016 г., което представлява нарастване спрямо 21,4 % през 2007 г. (Източник: ЕВРОСТАТ — МВФ (13.10.2017 г.). При все че делът на най-слабо развитите страни в целия внос в ЕС нараства, той се запазва нисък: 2,16 % от целия внос в ЕС през 2016 г. в сравнение с 1,44 % през 2007 г. (Източник: ЕВРОСТАТ — Comext (13.10.2017 г.).

¹² Доклад за най-слабо развитите страни през 2016 г., УНКТАД (http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/Ldc2016_en.pdf).

¹³ Документ за размисъл относно извличането на ползите от глобализацията, Европейска комисия, COM (2017) 240 от 10 май 2017 г.

¹⁴ Заключителен документ за резултатите, приет на Третата международна конференция за финансиране на развитието (Адис Абеба, Етиопия, юли 2015 г.), одобрен с Резолюция 69/313 на Общото събрание на ООН от 27 юли 2015 г.

подчертават важността на международната търговия и инвестициите в частния сектор като инструмент за изпълнение заедно с официалната помощ за развитие (ОПР). Програмата до 2030 г. създава нова и универсална парадигма за развитие през идните години, основана на интеграцията и взаимозависимостта на всичките 17 цели за устойчиво развитие (ЦУР) и 169 цели по трите измерения на устойчивото развитие: икономическото, социалното и екологичното.

Парижкото споразумение относно изменението на климата¹⁵ изисква структурни промени в системите за производство и търговия за създаването на нова икономика с ниски въглеродни емисии, която е устойчива на изменението на климата, може да се адаптира към него и да го ограничи. Преходът към кръгова икономика създава нови възможности за иновации и нови икономически възможности, от които развиващите се страни трябва да се възползват още повече.

Този променящ се контекст е отразен в две основни инициативи на политиката на ЕС. Първата инициатива — **Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на ЕС** — призовава за реагиращ и обединен ЕС, който да се възползва максимално от широкия набор от инструменти на политиката, с които разполага, най-популярните сред които са тези за развитие и търговия.

Втората инициатива — **новият Европейски консенсус за развитие**¹⁶ — въвежда промяната на парадигмата, направена в Програмата до 2030 г., в политиката на ЕС за сътрудничество за развитие. Тя се съсредоточава върху намаляването на бедността в съответствие с принципите на ефективното сътрудничество за развитие. В инициативата се призовава за търсенето на полезни взаимодействия между различните политики, за по-голяма координация и съгласуваност между участниците и инструментите на ЕС и за насърчаване на търговията и отговорните инвестиции в развиващите се страни в подкрепа на устойчивото развитие, като се следват насоките, определени в Съобщението относно търговията, растежа и развитието¹⁷ и актуализирани чрез съобщението от 2015 г. „**Търговията — за всички**“.

От този обновен контекст на политиката произтичат два важни аспекта. Първо, ресурсите на официалната помощ за развитие трябва да бъдат насочени там, където има най-голяма нужда, особено към най-слабо развитите страни и там, където обстановката е нестабилна. Второ, фокусът се измества към по-стратегическото използване на официалната помощ за развитие като катализатор¹⁸ за мобилизирането на други

¹⁵ Резултат от Конференцията по въпросите на климата в Париж (COP21), влязъл в сила на 4 ноември 2016 г.

¹⁶ https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf.

¹⁷ COM (2012) 22 final „Търговия, растеж и развитие — Адаптиране на търговската и инвестиционната политика към най-нуждаещите се страни“.

¹⁸ European Report on Development (2015): Combining finance and policies to implement a transformative post-2015 development agenda (ODI, ECDPM, GDI/DIE, University of Athens and the Southern Voice Network) (Европейски доклад относно развитието: съчетаване на финанси и политики за осъществяване на преобразуваща програма за развитие след 2015 г. (Институт за развитие на отвъдморските страни и

публични и частни финансови потоци, като например тези в новия **План за външни инвестиции** на ЕС. В бъдеще осъществяването на повече публични и частни инвестиции ще се превърне в неразделна част от подкрепата на ЕС за нуждите на търговията и производствения капацитет.

4 ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ И ЕФИКАСНИ БЪДЕЩИ ДЕЙСТВИЯ

На фона на променящия се икономически и политически контекст е време помощта на ЕС за търговията да бъде преразгледана. Амбицията трябва да бъде насочена към подпомагане на държавите партньори в усилията им да постигнат напредък по отношение на ЦУР и устойчив просперитет чрез увеличаване на търговията и инвестициите. Това налага следните основни промени в сравнение с днешните практики:

- i. Намаляване на настоящата разпокъсаност и увеличаване на лостовия ефект от помощта за търговията чрез по-добра информираност и координиране на предоставянето на тази помощ.
- ii. Увеличаване на ефекта от помощта на ЕС за търговията чрез пълна съгласуваност и пълноценно използване на инструментите във външната политика на ЕС, по-специално новия План за външни инвестиции, търговските споразумения и търговските схеми.
- iii. По-силен акцент върху социалното и екологичното измерение на устойчивостта заедно с приобщаващия икономически растеж.
- iv. По-добро диференциране на страните с повишено внимание към най-слабо развитите страни и страните, в които обстановката е нестабилна.
- v. Подобряване на наблюдението и отчетността.

4.1 Намаляване на разпокъсаността, увеличаване на лостовия ефект

Понастоящем разходите за помощта на ЕС за търговията са твърде децентрализирани и разпокъсани. Така например през 2015 г. помощта на ЕС за търговията, възлизаща на 13,6 млрд. евро, представляваше една трета от отпуснатата от ЕС обща официална помощ за развитие и беше насочена чрез около 3000 решения за финансиране, съответстващи на близо 90 целеви кода на ОИСР — КПП. Поради това осигуряването на оптимална съгласуваност и ефективност се превърна в предизвикателство¹⁹.

Поради тази причина е важно **по-добре да се съчетае огромното разнообразие от инструменти за финансиране на развитието** (двустранни, регионални, тематични и

територии — ODI, Европейския център за управление на политиката за развитие — ECDPM), GDI/DIE, Атински университет и Southern Voice Network).

¹⁹ От 2012 г. до 2017 г. над 250 проекта са били насочени към реформи на икономическото управление и инвестиционния климат в африканските държави, разположени на юг от Сахара. В бъдеще ще бъде осигурена съгласуваност и чрез интегрирания подход по ПВИ.

т.н.) и от начини на предоставяне на помощ (техническа помощ, безвъзмездни средства, бюджетна подкрепа, побратимяване, смесено финансиране и т.н.) както на равнище ЕС, така и на равнище държава членка. Това следва да бъде допълнено от кредитиране в развиващите се страни от международни и европейски финансови институции в областта на развитието, за да се отговори по-интегрирано и мащабно на нуждите на страните партньори във връзка с търговията и производствения капацитет.

Ако искаме приносът на ЕС за постигане на ЦУР да бъде значителен, акцентът върху катализирането на частните инвестиции трябва да бъде по-голям. ПВИ, който обхваща Африка и държавите, участващи в европейската политика за съседство, ще следва интегриран подход. Планът ще разгърне новаторски механизми за споделяне на риска с нов Европейски фонд за устойчиво развитие, включващ гаранция за мобилизиране на капитали, в съчетание с техническа помощ и подобряване на реформите в инвестиционния климат.

В рамките на собствените стратегии за развитие, изготвени от партньорските държави и региони, и в съответствие с тях активно ще се търсят **полезни взаимодействия с търговските споразумения и схеми на ЕС**. Търговските споразумения и схеми се превърнаха във важен двигател на отношенията на ЕС с развиващите се страни²⁰. Те предлагат възможности за достъп до пазара, от които местните малки и средни предприятия се стремят да се възползват. Те осигуряват също така стимули за реформи, които сътрудничеството за развитие може да доразвие. По този начин помощта на ЕС за търговията ще спомогне за насърчаването на положителна динамика за прилагането на споразуменията от самото начало и ще допринесе за превръщането им в успех. Помощта на ЕС за търговията ще бъде използвана и за увеличаване на потенциала за развитие на други политики на ЕС.

Действия:

- Укрепване на оперативните връзки между всички инструменти и механизми на ЕС за сътрудничество за развитие, включително национални и регионални програми и операции на европейските институции за финансиране в областта на развитието, както на равнище ЕС, така и на равнище държава членка.
- Тясно обвързване на бюджетното подпомагане от ЕС²¹ с реформи в инвестиционния климат при мобилизирането на частен капитал в развиващите се страни чрез иновативни механизми за споделяне на риска²².

²⁰ Развиващите се страни, отговарящи на условията за предоставянето на сътрудничество за развитие от ЕС, са подписали търговски споразумения с ЕС или са бенефициери по Общата схема от преференции на ЕС.

²¹ Бюджетното подпомагане помага на развиващите се страни в усилията им да мобилизират вътрешни ресурси, увеличава прозрачността и отчетността и подобрява политиките за публични инвестиции и тяхното прилагане, както и инвестиционния климат и бизнес средата.

²² Крайъгълният камък на тези усилия ще бъде новият План за външни инвестиции в Африка и страните, обхванати от европейската политика за съседство. Смесеното финансиране, съчетано с подходящи

- Използване на институционалните механизми за наблюдение, установени от споразуменията за свободна търговия на ЕС, като допълнително средство за идентифициране на съответната помощ за търговски дейности²³.
- Включване в планове за прилагане на споразуменията за свободна търговия с ЕС на целенасочени мерки за подпомагане на развиващите се страни партньори да използват по-добре възможностите, предлагани от търговските споразумения на ЕС.
- Редовно оценяване на степента на използване на преференциите от партньорите по търговските споразумения и от страните — бенефициери по общата схема от преференции, и анализиране на ограничаващите фактори както от гледна точка на вътрешното предлагане²⁴, така и на търговския режим на ЕС²⁵. Директна помощ от ЕС за търговията с цел по-добро преодоляване на тези ограничения и, ако е целесъобразно, оценка на необходимостта да бъдат взети предвид при изменението на търговските мерки.

4.2 Нарастващо значение

По-ефективното насочване на помощта на ЕС за търговията изисква систематично използване на наличния инструментариум за установяване на състоянието на търговията и инвестициите. Подходът, **основаващ се на доказателства**, ще позволи правилното разбиране на веригите за създаване на стойност и пазарите надолу по веригата, за да има по-информиран диалог относно политиките с правителствата на страните партньори, което ще доведе до по-доброто разработване на проекти и по-голямото въздействие от тях.

Ще бъдат създадени механизми за реално **ангажиране на заинтересованите страни**. Структурираният диалог с **частния сектор** е необходим, за да се набележат реформите в бизнес средата и в търговската среда, които улесняват инвестициите и създаването на работни места. **Гражданското общество и социалните партньори** играят ключова роля в поддържането на приоритети, като например създаване на работни места за младите хора, икономическо овластяване на жените, достойни условия на труд и стандарти за околната среда. Участниците в научноизследователска дейност и иновации са от съществено значение за насърчване на инвестициите и създаването на работни места. В рамките на своите правомощия **местните власти** също оказват силно

реформи на политиката и регулаторни реформи (стълб 3 относно инвестиционния климат), осигурява интегриран подход, валиден и в други части на развиващия се свят.

²³ По споразуменията на ЕС за свободна търговия се установяват секторни подкомитети, в които и страните по споразумението обсъждат напредъка по изпълнението в области като техническите препятствия пред търговията, търговията и устойчивото развитие, санитарните и фитосанитарните въпроси, както и митниците и улесняването на търговията. Информацията, получена от тези подкомитети, може да помогне да се определят нуждите, които могат да бъдат удовлетворени чрез помощ за търговията.

²⁴ Инфраструктура, политики, производствени мощности, съответствие със стандартите и т.н.

²⁵ Митнически тарифи, правила за произход, квоти, санитарни и фитосанитарни въпроси и т.н.

въздействие върху благоприятната среда за бизнес и достойния труд и ефективността и управлението на местните агенции, отговарящи за прилагането на нормативната уредба.

В допълнение към насоките, получени чрез подходи, основани на доказателства и за ангажиране на заинтересованите страни, в някои области съществуват по-мощни тенденции и въпроси, на които трябва да се обърне внимание.

Веригите за създаване на стойност са двигател, който помага на развиващите се страни да се интегрират по-добре в регионалната и световната търговия. Помощта на ЕС за търговията ще бъде съсредоточена по-стратегически за подпомагане на страните партньори да се развиват и да се придвижват нагоре по веригите за създаване на стойност²⁶.

Качествената инфраструктура е важна област, в която ЕС предоставя помощ за търговията с цел преодоляване на ограниченията от страна на предлагането и нетарифните бариери. Тя обхваща регулаторните и оперативните аспекти на стандартизацията, акредитацията, оценката на съответствието и надзора на пазара. Изграждането на капацитет на регулаторите и компетентните органи, системите за безопасност на храните и лабораторното оборудване, както и оказването на техническа помощ за производителите и МСП при спазването на **техническите разпоредби**, частните стандарти, безопасността на храните и **санитарните и фитосанитарните** мерки са ефективни фактори за насърчаване на търговията и инвестициите, когато се подхожда по пазарно ориентиран начин.

Цифровизацията е фактор, позволяващ достъп до външни пазари и интегриране в глобалните вериги за създаване на стойност. Цифровите иновации вече показаха своя потенциал за намирането на решения на проблеми на местно ниво, за намаляването на търговските разходи и за предлагането на нови бизнес възможности²⁷. Технологичните тенденции помагат на иновативните МСП да навлязат на пазара. Помощта на ЕС за търговията ще насърчи инвестициите в цифровите технологии и услуги, компютризацията, електронното правителство и логистиката на електронната търговия, както и техническата помощ за правителствата за създаване на политики и благоприятни рамки за трансграничната електронна търговия.

Улесняването на търговията придоби още по-голямо значение с влизането в сила на споразумението за улесняване на търговията, най-значимата многостранна търговска сделка, сключвана от създаването на СТО през 1995 г. ЕС и неговите държави членки се ангажираха да мобилизират поне 400 млн. евро помощ за улесняване на търговията за период от пет години от влизането в сила на споразумението, включително за

²⁶ От 2008 г. насам, използвайки добре помощта за търговията в сектора, Кот д'Ивоар и Гана осъществяват напредък, като преминават от износ на сурови какаови зърна към износ на какаови продукти, преработени на местно ниво. Износът на шоколад, какаово масло, какаова паста и какао на прах за ЕС нарасна 2,5 пъти в Кот д'Ивоар и 4,5 пъти в Гана за по-малко от 8 години.

²⁷ „Digital4Development: интегриране на цифровите технологии и услуги в политиката на ЕС за развитие“ SWD (2017) 157.

проекти, подобряващи митническите системи на развиващите се страни. Помощта на ЕС за търговията ще даде приоритет на условията по споразумението, нотифицирани като категория „В“²⁸.

По принцип помощта на ЕС за търговията ще се запази гъвкава, за да може в нея да бъдат отразявани последиците на обсъжданията в СТО върху сътрудничеството за развитие, като тези последици са свързани както със съществуващи преговори, така и с ангажименти, включително освобождаването от задължения в рамките на СТО в областта на услугите за най-слабо развитите държави, и с нови обсъждания, които могат да възникнат.

Действия:

- Да се идентифицират и подкрепят веригите за създаване на стойност, които имат потенциал за добавяне на стойност²⁹, чрез по-систематично използване на инструментите за определяне на състоянието на търговията и инвестициите и за проучване на пазара от страна на делегациите на ЕС и агенциите на държавите членки в тази област, като целта е да се дадат насоки за диалога относно политиката на ЕС и за помощта на ЕС за търговията.
- Провеждане на истински диалог и ангажиране с частния сектор, за да се идентифицират и приоритизират ограниченията на инвестиционния климат³⁰.
- Използване на информация от системите за контрол на ЕС, с които се оценява доколко износът от трети държави спазва стандартите на ЕС, като ценен източник за справяне с ограниченията на предлагането, като се определят области за подобрене и коригиращи действия, при които може да се мобилизира помощта на ЕС за търговията³¹.
- Засилване на ангажираността с гражданското общество и местните власти за по-добра информираност относно помощта за търговията, включително чрез вътрешните консултативни групи³², създадени с новото поколение споразумения за свободна търговия с ЕС, пътните карти на държавите от ЕС за ангажираност с гражданското общество, равностойните формати на ангажираност с местните власти и споразуменията за икономическо партньорство.

²⁸ Нотификациите от категория „В“ съдържат условия, които една развиваща се или най-слабо развита страна определя за изпълнение на определена дата след преходен период и по които се изисква придобиване на капацитет за изпълнение чрез осигуряване на изграждането на капацитет и предоставянето на съдействие за това изграждане (източник: СТО).

²⁹ Например при веригите за създаване на стойност при кафето, какаото и памука, където са необходими инвестиции надолу по веригата за генериране на добавена стойност.

³⁰ Например платформата за устойчив бизнес за Африка (SB4A) в рамките на ПВИ и доразвиване на мрежи от бизнес групи/търговски палати в ЕС.

³¹ Пример за това е системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), чрез която се уведомява за отхвърлянето на пратки с храни и фуражи на външните граници на ЕС, когато тези пратки са били тествани и е открит риск за здравето.

³² Механизъм за консултации с гражданското общество.

4.3 Напредък в областта на правата на човека и устойчивото развитие

Равенството между половете е не само основно човешко право, но е и от решаващо значение за икономическото развитие. Икономиките, предоставящи по-добри възможности на жените, имат по-голям потенциал за растеж и конкурентоспособност. Помощта на ЕС за търговията ще спомогне за изпълнението на подновения и разширен ангажимент на ЕС за равенство между половете, и по-специално за **икономическо овластяване на жените**³³.

Приобщаването ще бъде в центъра на помощта на ЕС за търговията в резултат на **основаващия се на правата подход** на ЕС при сътрудничеството за развитие, който също така насърчава участието, недискриминацията, равенството и справедливостта, прозрачността и отчетността³⁴. Това ще доведе до по-добър анализ на въздействието на търговските и инвестиционните инициативи върху правата на човека.

Помощта на ЕС за търговията надлежно ще вземе под внимание четирите стълба на **Програмата за достоен труд** (станданти и права на работното място, създаване на работни места и развитие на предприятията, социална защита и социален диалог)³⁵. Тя ще надгражда по-големите възможности, предлагани от новото поколение споразумения за свободна търговия с ЕС, за подкрепа на трудовите права и Програмата за достоен труд чрез задължителните социални и екологични разпоредби, съдържащи се в главите за **търговията и устойчивото развитие**³⁶.

Екологичната устойчивост също ще бъде в центъра на помощта за търговията. **Финансирането на борбата с изменението на климата и зелената и кръгова икономика** предлагат на развиващите се страни големи възможности в търговията, растежа и заетостта и ще подобрят социалната и екологичната устойчивост. Помощта на ЕС за търговията ще бъде използвана за подпомагане на прехода на развиващите се страни към икономики с ниски въглеродни емисии, устойчиви на изменението на климата.

Устойчивостта като част от основните стратегии на компаниите и насърчаването на **справедлива и етична търговия и на отговорни бизнес практики**, включително във връзка с устойчивите вериги за създаване на стойност, в съответствие с

³³ Например чрез насърчаване на икономическото овластяване на жените посредством достъп до финансиране, консултантски услуги, бизнес мрежи за жени и цифрови средства за социално и финансово приобщаване.

³⁴ SWD (2014) 152 „Инструментариум за основан на правата подход, обхващащ всички човешки права, към политиката на ЕС за развитие“.

³⁵ <http://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang--en/index.htm>

³⁶ Те включват придържане към ключови международни стандарти и споразумения в областите на труда и околната среда, устойчивото използване на природните ресурси и насърчаването на корпоративната социална отговорност, отговорното управление на веригите за доставки, схемите за осигуряване на устойчивост (например екомаркировката) и справедливите и етични търговски инициативи.

ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека ще имат значителен принос към Програмата до 2030 г.³⁷

Действия:

- Систематичен анализ, свързан с половете, при всеки проект за помощ за търговията с цел насърчаване на икономическото овластяване на жените³⁸.
- Адекватно обвързване на подкрепата от ЕС със социалните и екологичните цели, помощта за търговията, главите за търговията и устойчивото развитие в новото поколение споразумения за свободна търговия на ЕС, Споразумението за екологичните стоки³⁹ и международните принципи и насоки за отговорно бизнес поведение⁴⁰.
- Насърчаване на социалната и екологичната устойчивост по веригата за създаване на стойност чрез интегрирани и многостранни подходи⁴¹.
- Подкрепа за справедлива и етична търговия в партньорските държави, например чрез по-целенасочен подход към стоките.

4.4 Разграничаване по държави

Помощта на ЕС за търговски интервенции трябва да бъде по-добре приспособена към различните условия в държавите. Това ще спомогне за набелязване на определящите фактори и най-добрите стимули за устойчиво развитие, както и за възможно най-добрата последователност за извършване на реформите с цел ефективното насочване на подкрепата на ЕС.

По-голяма част от помощта на ЕС за търговията ще бъде насочена към **най-слабо развитите страни**, за да се подпомогне постигането на ЦУР за удвояване на техния дял в световния износ⁴². По-големият достъп на изнасяните от най-слабо развитите страни

³⁷ Пример за подпомагане от ЕС, насочено към изграждането на справедлива от гледна точка на търговията верига за доставка, е приносът към устойчивото развитие чрез интервенции в полза на справедливата търговия в памучния отрасъл в Индия, Непал и Шри Ланка. Установени бяха търговски връзки между местни МСП и представители на справедливата търговия от ЕС, в резултат на които беше осъществена справедлива търговия с памук на стойност почти 2 млн. евро, което донесе ползи за приблизително 1000 земеделски стопани, обединени в 175 групи на производители.

³⁸ SWD (2015) 182 final. Съвместен работен документ на службите на Комисията: „Равенство между половете и оправомощаване на жените: преобразяване на живота на момичетата и жените чрез външните отношения на ЕС 2016—2020 г.“. По-специално целите относно достъпа до достойни условия на труд за жени от всички възрасти и равния достъп до финансови услуги, ресурси за производство, включително земя, търговия и предприемачество.

³⁹ Понастоящем текат преговори по това споразумение между няколко членове на СТО.

⁴⁰ Тези принципи и насоки включват насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, тристранната декларация на МОТ относно многонационалните предприятия и социалната политика, Глобалния договор на ООН, ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и международните стандарти за отговорни инвестиции и отговорно бизнес поведение.

⁴¹ Като например текстилната индустрия, дърводобива, добивната промишленост и други, където рисковете са особено високи.

⁴² АААА §90 и ЦУР 8.а и 17.11.

стоки до пазара на ЕС изисква увеличаване на помощта и частните инвестиции въз основа на анализ на ограниченията и нуждите, свързани с предлагането⁴³.

Конфликтите и нестабилността са основни двигатели на миграцията. Подкрепата за изграждане на устойчивост, за приобщаващ и траен растеж и за създаване на работни места с достойни условия на труд в ситуации на конфликт и нестабилност е от съществено значение и ще изисква внимателно приоритизиране на интервенциите. Подкрепата за продоволствената сигурност, основните нужди и програмите за спешно създаване на работни места трябва да продължи да бъде приоритет⁴⁴. Помощта на ЕС за търговията следва също така да спомогне за изграждането на устойчивост и за поставянето на основите за трайно икономическо развитие, като същевременно даде тласък на секторите, свързани с инфраструктурата и трудоемките дейности.

Подходът на ЕС с по-голямо разграничаване при помощта за търговията ще се прилага и за **по-напредналите развиващи се страни**, които са завършили двустранното сътрудничество след 2014 г.⁴⁵ Сътрудничеството с тези страни ще бъде насочено към области от взаимен интерес, включително преговорите за споразумения за свободна търговия, включването на нововъзникващите икономики в световните пазари и сътрудничеството с държавите, обхванати от европейската политика за съседство, чрез съвместно определени партньорски приоритети.

Действия:

- Увеличаване на дела на помощта на ЕС и държавите членки за търговията, насочена към най-слабо развитите страни, като целта е този дял постепенно да достигне една четвърт⁴⁶ от общата помощ на ЕС за търговията до 2030 г.
- В ситуации на нестабилност и конфликти внимателно да се подреждат във времето и да се приоритизират стабилизиращите интервенции и интервенциите за постигане на бързи резултати, като се гледа през призмата на нестабилността и се прилага принципът „не вреди“⁴⁷.
- Увеличаване на ангажираността с по-напредналите развиващи се страни, включително чрез сътрудничеството „Юг — Юг“ и тристранното сътрудничество, както и в области от взаимен интерес (например регионална интеграция,

⁴³ Industrialisation in Africa and Least Developed Countries („Индустриализацията в Африка и най-слабо развитите страни“), доклад на организацията на ООН за промишлено развитие на вниманието на работната група за развитие на Г-20, 2016 г.

⁴⁴ Референтен документ № 17 — Работа в ситуации на конфликт и нестабилност — Наръчник на персонала на ЕС, декември 2014 г. <https://europa.eu/capacity4dev/public-fragility/document/operating-situations-crisis-and-fragment-eu-staff-handbook>.

⁴⁵ Съгласно Инструмента за сътрудничество за развитие тези държави продължават да се възползват от сътрудничеството за развитие на регионално равнище.

⁴⁶ Основни параметри: средно 18 % от 2010 г. до 2015 г. Източник: Доклад за мониторинг на помощта на ЕС за търговията, 2017 г.

⁴⁷ Да не се подкопава закрилата, да не се изострят съществуващите неравенства и да се отчитат както желаните, така и нежеланите последици от намесите с помощ за търговията.

регионални вериги за създаване на стойност, улесняване на търговията и обмен на най-добри практики).

4.5 По-подробно наблюдение и отчитане

Съществуващите средства за анализ и представяне на въздействието от помощта на ЕС за търговията ще бъдат подобрени, докладването ще набляга повече на качествените показатели и ще бъде насочено към постигането на резултати, като се намали времето между поемането на ангажименти за предоставянето на помощ за търговията и отчитането на действията. По-специално обвързването на показателите за ефективност на помощта на ЕС за търговията с тези на свързани инструменти, като Плана за външни инвестиции или търговски споразумения, ще даде по-добра представа за цялостното ѝ въздействие.

Информационните системи и инструменти⁴⁸ са в процес на модернизиране, за да позволят по-добро събиране, анализ и разпространение на направените заключения в съответствие с рамката на ЕС за резултатите в областта на международното сътрудничество и развитието⁴⁹. Това също така ще улесни и ще увеличи ефикасността на изготвянето на разбивки по държава и по отрасъл на съответните неотдавнашни дейности, които могат да предоставят информация и аргументи при диалога относно политиката и при предоставянето на нова помощ за търговията.

ЕС ще продължи да подкрепя процесите, целящи да се признае нарастващата роля на други потоци за финансиране извън официалната помощ за развитие, за да се вземе под внимание по-мощният принос на ЕС към търговския, инвестиционния и производствения капацитет на държавите партньори, катализиран от неговата официална помощ за развитие.

⁴⁸ През 2018 г. се очаква да започне постепенното въвеждане на нова оперативна система на Комисията.

⁴⁹ SWD(2015) 80 final.